Osallistava, innovatiivinen ja turvallinen Pohjola

RUOTSIN
PUHEENJOHTAJAKAUSI
2018

Pohjoismaiden
ministerineuvosto

Osallistava, innovatiivinen ja turvallinen Pohjola **RUOTSIN PUHEENJOHTAJAKAUSI 2018**

ANP 2017:756

ISBN 978-92-893-5135-5 (PRINT)

ISBN 978-92-893-5136-2 (PDF)

ISBN 978-92-893-5137-9 (EPUB)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2017-756>

© Pohjoismaiden ministerineuvosto 2017

Ulkoasu: Louise Jeppesen

Kannen valokuva: Momenti.lv

Paino: Rosendahls

Painos: 300

Printed in Denmark

5041 0457
Ecolabelled Printed Matter
Rosendahls

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on yksi maailman laajimmista alueellisista yhteistyömuodoista. Yhteistyön piiriin kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti.

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla tärkeänä osana eurooppalaista ja kansainvälistä yhteistyötä. Pohjoismaisen yhteisön tavoitteena on vahva Pohjola vahvassa Euroopassa.

Pohjoismainen yhteistyö pyrkii vahvistamaan pohjoismaisia ja alueellisia etuja ja arvoja globaalissa maailmassa. Maiden yhteiset arvot lujittavat osaltaan Pohjolan asemaa yhtenä maailman innovatiivisimmista ja kilpailukykyisimmistä alueista.

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

www.norden.org

Pohjoismaisia julkaisuja voi ladata osoitteesta www.norden.org/nordpub.

Pohjoismaiden ministerineuvoston Ruotsin puheenjohtajakauden ohjelma 2018

Sisällys

- 4 Pääministerin ja yhteistyöministerin tervehdys
- 6 Osallistava Pohjola
- 12 Kestävä ja innovatiivinen Pohjola
- 18 Turvallinen ja avoin Pohjola

Pääministerin ja yhteistyöministerin tervehdys

Ruotsin pääministeri
Stefan Löfven

Ruotsin ulkoministeri ja
yhteistyöministeri
Margot Wallström

Pohjoismailla on vahva demokratian ja kansanliikkeiden perinne. Yhdenvertaisuus, tasa-arvo, kestävyys ja yhteistyö muodostavat maille yhteisen perustan. Meillä on vankka luottamus yhteiskunnallisiin instituutioihin ja sääntöihin perustuvaan yhteiskuntarakenteeseen. Tämä luottamus on kehittynyt pitkän ajan kuluessa, ja se on pohjoismaista mallia koossapitävä voima. Yhä epävarmemmaksi käyvässä maailmassa meidän on jatkuvasti pidettävä huolta mallistamme, joka meidän on ansaittava aina uudelleen.

Pohjoismaat ovat sukupuolten tasa-arvon edelläkävijöitä. Ruotsissa on feministinen hallitus. Tasa-arvonäkökulma on keskeinen tekijä muotoiltaessa niin kansallista kuin kansainvälistä politiikkaa.

Pohjoismainen yhteistyö ei välttämättä aina ole hohdokasta, vaan se on arkista työtä, jota tehdään jatkuvan tiedon-, osaamisen- ja kulttuurinvaihdon merkeissä. Yhteistyön orgaaninen luonne ja sen syvät juuret ovat perusta Pohjoismaiden pääministereiden visiolle, jonka mukaan Pohjolan tulee olla maailman integroitunein alue.

Me Pohjoismaat tiedämme kokemuksesta, että avoimet, kestävät ja tasa-arvoiset yhteiskunnat luovat hyvinvointia. Siksi meidän on vaalittava Euroopan yhtenäisyyttä ja oltava aktiivisia YK:ssa, joka edustaa sääntöihin perustuvaa maailmanjärjestystä.

Kansainvälisen tilanteen käydessä yhä epävarmemmaksi Pohjoismaat pitävät kiinni tuleville sukupolville antamistaan lupauksista, jotka on kirjattu Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja Agenda 2030

-ohjelmaan. Tarvitaan entistä vahvempaa yhdenvertaisuuspolitiikkaa, jottei kiulu globalisaatiosta hyötyvien ja siitä mahdollisesti kärsimään joutuvien välillä kasva liian suureksi.

Pääministereiden *Nordic Solutions to Global Challenges* -aloitteen avulla toivomme voivamme jakaa kokemuksiamme muihin maihin samalla kun nostamme omia tavoitteitamme Pohjolassa yhä korkeammalle.

Osallistava, kestävä, innovatiivinen, turvallinen ja avoin Pohjola on lähtökohtana, kun Ruotsi vuonna 2018 ottaa vastaan puheenjohtajamaan tehtävät Pohjoismaiden ministerineuvostossa. Toistuvana teemana tulee olemaan digitalisaatio.

Vuonna 2018 käynnistetään neljä Ruotsin puheenjohtajakauden ohjelmaan kytköksissä olevaa hanketta aiheista, joissa katsoimme yhteistyön lisäämisen ja kokemustenvaihdon luovan selkeää pohjoismaista lisäarvoa. Hankkeissa pureudutaan Pohjoismaiden rajat ylittävien etähoitopalveluiden ja sähköisten reseptien kehittämiseen, sosioekonomisesti syrjäytyneiden nuorten tavoittamiseen, ilmastoälykkään liikkuvuuden edistämiseen kaupungeissa sekä puurakentamiseen ja kestävään suunnitteluun.

Vuonna 2018 Ruotsi johtaa myös Itämeren valtioiden neuvoston ja Barentsin euroarktisen neuvoston työtä sekä koordinoi epävirallista pohjoismaista ja Pohjoismaiden ja Baltian kesken tehtävää ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä. Ruotsin tavoitteena on löytää näiden yhteistyömuotojen ja kaikkien Itämeren alueen maiden välisiä rajapintoja, jotta alueellista yhteistyötä voidaan vahvistaa.

Osallistava Pohjola

Työntekijöiden vaikutusmahdollisuudet ja työmarkkinaosapuolten välinen tiivis yhteistyö ovat pohjoismaisille työmarkkinoille ominaisia piirteitä. Pohjoismaat ovat osoittaneet, että laaja ja kattava hyvinvointipolitiikka edistää sekä yksilönvapautta että talouskasvua. Pohjoismaiden väestön kasvaessa ja ikääntyessä on kestävästä hyvinvoinnin kannalta ratkaisevan tärkeää, että yhä useammat osallistuvat työmarkkinoille ja että edellytykset työurien pidentämiseen ja eläkkeelle siirtymisen lykkäämiseen ovat olemassa.

Elämisen, työn tekemisen ja yrittäjänä toimimisen on oltava mahdollista niin kaupungissa kuin maaseudullakin. Tämä edellyttää julkisen liikenteen ja palveluiden hyvää saatavuutta sekä lähellä sijaitsevia koulutus- ja innovaatioympäristöjä. Digitaaliset etäratkaisut tukevat maaseudun pysymistä elävänä Pohjoismaissa. Tämä koskee erityisesti raja-alueita, joilla naapurimaan resurssien hyödyntäminen voi parantaa turvallisuutta ja lisätä liikkuvuutta.

On raivattava esteitä ja poistettava tiedonpuutetta, jotka vaikeuttavat monin eri tavoin Pohjoismaiden välillä tapahtuvaa muuttamista, pendelöintiä,

opiskelua tai yritystoimintaa. Vuoden 2018 aikana Ruotsi tekee aktiivisesti työtä asian eteen rajaesteneuvostossa. Pohjoismaiden viranomaisia kehoitetaan myös ottamaan huomioon kaikilla aloilla Pohjolan integraatiota edistävät ratkaisut.

Rajojen yli toimivat sähköiset viranomaispalvelut sekä kansallisten digitaalisten ratkaisujen parempi koordinointi lisäävät ihmisten, tavaroiden, palveluiden ja tiedon liikkuvuutta. Pohjoismaiden ja Baltian maiden IT- ja digitalisaatioministereiden *Digital North* -konferenssissa huhtikuussa 2017 antaman julkilausuman täytäntöönpanoa priorisoidaan. **Ruotsi järjestää vuonna 2018 Pohjoismaiden digitalisaatioministereiden kokouksen ja lisäksi *Digital North* -konferenssin seurantana laajemman ministerinkonferenssin**, jossa poliitikot ja toimialan edustajat Pohjoismaista ja Baltian maista keskustelevat, miten digitalisaatioalan yhteistyötä voitaisiin syventää entisestään.

Digitaaliset ratkaisut voivat edistää tasa-arvoisemman ja yhdenvertaisemman terveydenhuollon luomista. **Pohjoismaiden rajat ylittävien etähoitopalveluiden ja sähköisten reseptien kehittämisen**

tukemiseksi tähtäävä hanke on ensimmäinen Ruotsin puheenjohtajakauden neljästä hankkeesta. Sen osatavoitteena on saada kolmen vuoden kuluessa aikaan tekniset edellytykset, joita sähköisten reseptien käyttöönottamiseksi Pohjoismaiden välillä tarvitaan.

Terveystenhuolto- ja sosiaalialalla tehtävä yhteistyö avaa paremman pääsyn vientimarkkinoille. Pohjoismaiden pääministerien käynnistämää yhteistä *Nordic Welfare Solutions* -lippulaivahankeä viedään eteenpäin.

Työmarkkinoilla vallitseva järjestys edellyttää toimenpiteitä ja yhteistyötä monella politiikan alalla samoin kuin työmarkkinaosapuolten välistä yhteistyötä. Pohjoismaat voivat paitsi oppia toisiltaan myös jakaa arvokkaita kokemuksia muille maille Pohjolan ulkopuolella. **Lyhytaikaista omaa etua tavoittelevat, sääntöjä rikkovat yritykset luovat työmarkkinoille epätervettä kilpailua. Asia on yksi Ruotsin puheenjohtajakauden painopistealueista.**

Tekninen kehitys ja globalisaatio luovat uudenlaisia työpaikkoja samalla kun toiset tehtävät häviävät ja syntyy tarve uudenlaiselle osaamiselle. Tämä edel-

lyttää poliittista kaukonäköisyyttä ja muutosvalmiutta.

Ruotsi toimii vuonna 2018 tulevaisuuden työmarkkinoita käsittelevän konferenssin isäntänä. Erityistä huomiota kiinnitetään digitalisaation, robotisaation ja automatisaation mukanaan tuomiin seurauksiin ja siihen, minkälaista osamisen tarvetta niiden myötä syntyy. Pohjoismaat tulevat myös osallistumaan konferenssia varten laadittavilla aineistoilla ja raporteilla Kansainvälisen työjärjestön ILO:n satavuotisjuhlaan vuonna 2019.

Naisten osallistumisaste työmarkkinoille on Pohjoismaissa hyvin korkea. Naisien, erityisesti ulkomailla syntyneiden, työllistymisaste on kuitenkin miehiä matalampi. **Keväällä 2018 järjestetään työmarkkinoille sijoittumista käsittelevä konferenssi, jossa keskitytään erityisesti ulkomaalaistaustaisiin naisiin.**

Pohjoismaisen pääministerialoitteen osahankkeessa *Nordic Gender Effect at Work* huomio kohdistetaan globaaleihin haasteisiin, jotka koskevat tasa-arvon toteutumista ja ihmisarvon mukaisten työehtojen saamista kaikille. **Ruotsi järjestää vuonna 2018 maskuliinisuu-
tta**

käsittävän kansainvälisen konferenssin, jonka teemana ovat miehet ja tasa-arvo. Konferenssin yhteydessä pidetään Pohjoismaiden ja Baltian maiden tasa-arvoministereiden kokous.

Naisten ja miesten välinen ero työmarkkinoille osallistumisessa syventää palkkakuilua, mikä puolestaan synnyttää eroja eläkkeiden tasossa sukupuolten välille. **Ruotsi tulee puheenjohtajakaudellaan tekemään aloitteen pohjoismaisesta tutkimuksesta, jonka pohjalta jatketaan työtä yhtäläisten eläkkeiden eteen.**

Nuorten sosioekonomiseen syrjäytymiseen liittyvät haasteet ovat Pohjoismaissa samantyyppiset. **Ruotsin puheenjohtajakauden toisen hankkeen tavoitteena on edistää nuorten sosiaalista osallistamista ja demokraattista osallisuutta kokemustenvaihdon avulla.**

Hanke toteutetaan läheisessä yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan kanssa, ja sen pitkän aikavälin tavoitteena on torjua eriytymistä.

Viime vuosina on kehitetty monia digitaalisia kielenoppimisen ja viestinnän työkaluja helpottamaan kotoutumista.

Kuva: unsplash.com

Kuva: unsplash.com

Kokemustenvaihtoa Pohjoismaiden kesken syvennetään kotouttamista koskevan yhteistyöohjelman puitteissa.

Puheenjohtajakaudellaan Ruotsi seuraa vahvistettua ja uudistettua pohjoismaista koulutusyhteistyötä koskevan raportin jatkotyötä.

Sosiaalialan pohjoismaista yhteistyötä koskevan strategisen selvityksen tulokset esitellään vuonna 2018.

Puheenjohtajakaudellaan Ruotsi haluaa kannustaa vuoropuheluun myös siitä, mihin pohjoismaisiin hankkeisiin ja minkä pohjoismaisten laitosten toimintaan Baltian maat olisivat mahdollisesti kiinnostuneita osallistumaan.

Kuva: Nordic Innovation

Kuva: unsplash.com

Kestävä ja innovatiivinen Pohjola

Aktiivinen sitoutuminen ympäristöasioihin on perinteisesti ollut vahvaa Pohjolassa. Ensimmäinen YK:n ympäristökongferenssi järjestettiin Ruotsissa vuonna 1972, ja vuonna 1987 Norjan pääministeri toi maailmanpolitiikkaan käsitteen ”kestävä kehitys”.

Pohjoismaat ovat onnistuneet vähentämään omaa ympäristö- ja ilmastokuormitustaan samalla kun alueen kasvu on kuitenkin pysynyt OECD:n keskiarvon tasolla tai sen yläpuolella. Ihmiskunnan suurimpiin haasteisiin kuuluu ilmastomuutos, jonka suhteen on ryhdyttävä hyvin laajoihin toimiin, mikäli haluamme jättää tuleville sukupolville kestävästi hoidetun maailman.

Merien tilanne on hälyttävä. Meressä oleva muovi aiheuttaa merkittäviä ongelmia, minkä vuoksi Pohjoismaiden ympäristöministerit päättivät vuonna 2017 yhteisestä muoviohjelmasta. Ohjelman avulla Pohjoismaat pyrkivät pienentämään muovin aiheuttamia haitallisia ympäristövaikutuksia.

YK:n valtamerikongferenssi osoitti maailmanlaajuisen sitoutumisen olevan vahvaa ja nosti erityishuomion kohteeksi merien ja ilmaston välisen yhteyden.

Ruotsi aikoo puheenjohtajakaudellaan kutsua pohjoismaiset ministerit keskus-telemaan YK:n valtamerikongferenssiin liittyvästä jatkotyöstä.

Pohjoismaista ilmasto- ja ympäristöyhteistyötä koskevan selvitystyön tuloksia esitellään keväällä 2018, ja ne tulevat olemaan uuden, samassa yhteydessä hyväksyttävän nelivuotisen yhteistyöohjelman perustana. **Suunnitelmissa on korkean tason kokouksen järjestäminen Pariisin ilmastosopimuksen täytäntöönpanon tukemiseksi Pohjolassa.**

Ruotsi tutkii mahdollisuuksia käynnistää selvitys siitä, miten pohjoismaisen ympäristö- ja ilmastorahoituksen rakennetta voitaisiin optimoida. Tarkoituksena on selvittää rahoituksen puutteet ja laatia konkreettisia ehdotuksia siitä, kuinka kolme pohjoismaista laitosta – NIB (Pohjoismaiden Investointipankki), NEFCO (Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö) ja NDF (Pohjoismaiden kehitysrahasto) – sekä kansalliset kehitysrahoituslaitokset voivat auttaa täyttämään puuttuvat rahoitusosuudet kunkin laitoksen mandaatin ja ohjausjärjestelmän puitteissa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktinen yhteistyöohjelma uudistetaan Ruotsin puheenjohtajakaudella. Painopistealueena on vahvistaa yhteistyötä ilmastotavoitteiden ja Agenda 2030:n toteuttamiseksi.

Pohjoismaisen Joutsenmerkin myöntämiskriteereihin on lisätty kriteerit Joutsenmerkin myöntämisestä rahastoille. Merkinnän ansiosta kuluttajien on helpompi valita rahastoja, jotka ottavat huomioon kestävän kehityksen. Tämä lisää kestävyysnäkökulmien huomioon ottamista niin salkunhoitajan kuin investoinnin kohteena olevien yritystenkin toiminnassa.

Kaikkien Pohjoismaiden on sopeutettava liikenne- ja kuljetussektoriaan pyritäessä luopumaan fossiilisista polttoaineista. Rajojen yli tapahtuvien kestävien kuljetusten helpottamiseksi tarvitaan yhteispohjoismaisia ratkaisuja. **Ruotsin puheenjohtajakauden kolmas hanke koskee ilmastoöllykkään liikkuvuuden edistämistä pohjoismaisissa kaupungeissa.** Tarkoituksena on edistää kestävää kaupunkikehitystä tukemalla siirtymistä fossiilittomiin kuljetuksiin pohjoismaisissa kaupungeissa ja kaupunkialueilla.

Pääministerialoitteen osahankkeen *Nordic Climate Solutions* tavoitteena on vähentää globaaleja hiilidioksidipäästöjä tukemalla fossiilisten polttoaineiden subventioiden asteittaista poistamista ja levittää nykyisiä pohjoismaisia ilmastoratkaisuja muualle maailmaan.

Vankan osaamisensa ja runsaiden luonnonvarojensa turvin Pohjolalla on hyvät edellytykset toimia edelläkävijänä siirtäessä kohti biopohjaista taloutta. Alalla on luontevaa tehdä yhteistyötä Baltian kanssa. **Ruotsi jatkaa Islannin puheenjohtajakaudella 2014 tehtyä aloitetta biotalousalan yhteistyön syventämiseksi.**

Pitkäkestoinen, kannattava ja ympäristön kannalta kestävä metsätalous hyödyttää ilmastoa, elävää maaseutua ja kasvavaa biopohjaista kiertotaloutta. Pohjoismainen toimintasuunnitelma *Nordic Forest Solutions* edistää metsäalan yhteistyötä.

Pohjoismainen yhteistyö on tarpeen, jotta EU ja muut kansainväliset toimijat saadaan ymmärtämään, kuinka kestävä metsätalous on yhdistettävissä luonnon monimuotoisuuteen ja virkistyskäyttöön sekä hyvään metsäraaka-aineen hyödyntämiseen.

Lisääntyvä kaupungistuminen Pohjoismaissa merkitsee asuntojen tarpeen kasvua, erityisesti suurkaupunkialueilla. Rakentamisen edellytysten parantaminen, rajaesteiden vähentäminen ja kilpailukyvyyn lisääminen Pohjoismaiden asuntorakentamisessa ovat yksi Ruotsin puheenjohtajakauden painopiste-alueista. **Rakentamis- ja asumiskysymysten vastuuministereiden kokous järjestetään toukokuussa 2018.**

Pohjolassa on runsaasti uusiutuvia luonnonvaroja, mutta yhteistyötä on vahvistettava, jotta pohjoismaisilla ratkaisulla saavutetaan tuloksia. Lisääntyvä puurakentaminen lisää energiatehokkuutta ja pitkäaikaista hiilidioksidin varastoitumista sekä edistää kestävästä rakentamisen markkinoita niin Pohjolassa kuin sen ulkopuolella. **Teollinen puurakentaminen ja siihen liittyvä Agenda 2030 -linjausten mukaisesti kestävyttä edistävä arkkitehtuuri- ja suunnitteluympäristö on Ruotsin puheenjohtajakauden neljäs hanke.**

Pohjoismaisilla arkkitehtuuri- ja suunnitteluratkaisulla on kansainvälisesti tunnustettua potentiaalia. **Ruotsin puheenjohtajakaudella järjestetään pohjoismainen arkkitehtuurikonferenssi.**

Maailmalla ollaan erittäin kiinnostuneita pohjoismaisesta taiteesta ja kulttuurista. Keväällä 2018 toteutetaan Mont-realissa pohjoismainen kulttuurifestivaali *Nordic Spring*. **Niin politiikan kuin yksilön tasolla tapahtuvaa vahvaa kulttuuriyhteistyötä tuodaan esiin pohjoismaisessa kulttuurihuippukokouksessa, joka järjestetään Pohjoismaiden kulttuuriministereiden kokouksen yhteydessä Malmössä toukokuussa 2018.**

Pohjoismaiden kansainväliseen profilointiin ja asemointiin liittyvä yhteistyö on erityishuomion kohteena Ruotsin puheenjohtajakaudella.

Pohjoismaiden sähkömarkkinat ovat maailman kehittyneimpiä, ja niitä voidaan innovatiivisen yhteistyön avulla kehittää edelleen muun muassa parantamalla sekä kansalaisten että yritysten toimintamahdollisuuksia tehokkaasti toimivilla loppukäyttäjämarkkinoilla.

Pääministerialoitteeseen kuuluvan *Nordic Energy Solutions* -osahankkeen tavoitteena on levittää tietoa pohjoismaisista energiaratkaisuista ja siten parantaa uusiutuvan energian saatavuutta muualla maailmassa, mikä puolestaan lisää pohjoismaisten yritys-

ten vientimahdollisuuksia. Vuonna 2018 pohjoismaisten energiaratkaisujen markkinointimahdollisuudet ovat erityisen hyvät, kun **Pohjoismaat yhdessä toimivat energiaministereiden Clean Energy Ministerial- ja Mission Innovation -kokousten isäntinä Juutinrauman alueella toukokuussa 2018.**

Tärkeä osa yhteispohjoismaista ponnistusta on EU:n energiaunioniin vaikuttaminen. **Ruotsin puheenjohtajakaudella käynnistetään uusi pohjoismainen energiapoliittinen yhteistyöohjelma, jossa keskitytään tehokkaampaan energiankäyttöön ja nopeampaan siirtymään kohti uusiutuvia energialähteitä.**

Pohjoismaiden ministerineuvostolla oli merkittävä rooli, kun NMT (Nordisk mobiltelefon) ja GSM (2G) vakiinnutettiin uusiksi maailmanlaajuisiksi standardeiksi. Pohjolalla on jälleen mahdollisuus ottaa itselleen kärkipaikka, kun langattoman tiedonsiirron seuraavan sukupolven teknologia 5G on läpimurtonsa kynnyksellä.

Politiikan ja elinkeinoelämän välisen vuoropuhelun edistämiseksi toimialan edustajia kutsutaan esittelemään 5G-teknologian mahdollisuuksia parantaa

vanhustenhuoltoa ja sähköisiä terveyspalveluita sekä kertomaan tekniikan tuomista mahdollisuuksista innovatiivisissa kuljetusratkaisuissa ja ilmastoälykkäissä kaupungeissa.

Elinkeino- ja innovaatioaloilla Ruotsi tulee keskittymään digitalisaation PK-yrityksille tarjoamiin mahdollisuuksiin. Tähän sisältyvät testialustat, automaatio ja digitaaliset liiketoimintamallit samoin kuin se, kuinka julkinen sektori voi toimia kehityksen edelläkävijänä innovaatiohankintojen myötä. **Uusi pohjoismainen elinkeino- ja innovaatiopolitiikan yhteistyöohjelma vuosille 2018–2021 käynnistetään Ruotsin puheenjohtajakaudella.**

Tutkimus on pohjoismaisen yhteistyön keskeisiä painopistealueita. Valtaosa Pohjoismaiden ministerineuvoston tutkimuspanostuksista kanavoidaan pohjoismaisen NordForsk-laitoksen kautta. **Ruotsi pyrkii puheenjohtajakaudellaan varmistamaan, että NordForskin toiminta luo vatedeskin selkeää lisäarvoa suhteessa siihen, mitä tutkimustyössä tapahtuu kansallisella ja eurooppalaisella tasolla.**

Turvallinen ja avoin Pohjola

Monet Pohjoismaat laativat tai ovat jo laatineet kansallisia turvallisuusstrategioitaan. **Ruotsin puheenjohtajakaudella priorisoidaan koordinoinnin ja tiiviimmän kokemustenvaihdon lisäämistä laajoissa turvallisuuskysymyksissä.**

Ruotsi johtaa 2018 pohjoismaista kriisi-valmiusyhteistyötä, joka perustuu niin kutsuttuun Haga-julistukseen. Nykyiset kehitystavoitteet koskevat vuosia 2015–2018, ja siksi ne tullaan uudistamaan Ruotsin puheenjohtajakaudella.

Tavoitteeksi on asetettu pohjoismaisten valmiusryhmien parempi yhteentoimivuus ja vahvemmat yleisen turvallisuuden resurssit. Vuonna 2016 Ruotsi ja Norja yhdistivät ensimmäisinä maailmassa kansalliset radioliikennejärjestelmänsä nimeltä *Rakel* ja *Nødnett*. **Sekä Norjassa että Ruotsissa on aloitettu työ näiden järjestelmien yhdistämiseksi suomalaiseen Virveen, ja vastaavan yhteistyön luomiseksi Tanskan kanssa on olemassa valmiudet.**

Euroopassa toistuvasti tapahtuneet terrori-iskut, joista Pohjoismaatkin ovat saaneet osansa, edellyttävät yhteistyön lisäämistä. Kohdennetut toimet ovat tarpeen radikalisoitumisen torjumiseksi

ja tuen tarjoamiseksi niille, jotka haluavat pyrkiä irti väkivaltaa harjoittavien ääriliikkeiden piiristä. Pohjoismaiden välistä yhteistyötä tehdään jo nyt erityisesti pohjoismaisessa ääriliikkeitä kansallisella tasolla ehkäisevässä verkostossa sekä paikallistasolla *Nordic Safe Cities* -yhteistyössä.

Vuonna 2018 jatketaan kokemusten-vaihtoa Pohjoismaiden välillä parhaista keinoista vastata järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin tuomiin haasteisiin. **Oikeusalalla käynnistetään uusi pohjoismainen yhteistyöohjelma.**

Ruotsi jatkaa Suomen ja Norjan puheenjohtajakausilla aloitettua työtä, jolla tuetaan opettajia opetustilanteissa ilmenevien ristiriitatilanteiden käsittelemisessä. **Digitaalisen koulutusmoduulin kehittämistarvetta ja opettajien lisäkoulutuksen organisoimista tutkitaan.**

Median toimintaympäristössä tapahtuu suuria muutoksia, kun digitalisaatio lisääntyy ja uusia toimijoita ilmaantuu. Vaihtoehtoisten tiedonlähteiden merkitys mielipiteenmuodostuksessa kasvaa jatkossa. Tässä kehityksessä korostuu laadukkaiden uutisvälineiden tarve samalla kun lähdekritiikkiä koskevat

vaatimukset kasvavat. **Lasten ja nuorten tukeminen tiedostavina median käyttäjinä ja heidän suojelemisensa median haitalliselta vaikutukselta ovat Ruotsin puheenjohtajakauden painopistealueita.**

Kun uutislähteet ovat yhä nimettö-
mämpiä, sananvapauden edellytyksiin
liittyvät kysymykset ovat entistä ajan-
kohtaisempia. Tahallinen valeutisointi
ja valtiojohtoinen propagandatoiminta
verkossa yleistyvät, mikä on omiaan
rapauttamaan luottamusta yhteis-
kunnan instituutioihin ja perinteisiin
mediatoimijoihin. **Keskustelu perinteis-**

**ten uutisvälineiden ja julkisen palvelun
asemasta pohjoismaisessa mediamaise-
massa tiivistyy. Pohjoismaiden ministeri-
neuvoston tuki riippumattomille venä-
jänsuomalaisille tiedotusvälineille Baltiassa
jatkuu.**

Keskusteluilmapiiiri Pohjoismaissa on
koventunut, mikä näkyy poliittisiin
luottamushenkilöihin, toimittajiin ja
taiteilijoihin kohdistuvana uhkana ja
vihapuheena. **Pohjoismaiden turvakau-
punkijärjestelmä nostetaan erityisesti
esiin Ruotsin puheenjohtajakaudella.**

Kun yhä useampi ihminen lähtee pakoon tai muista syistä katsoo välttämättömäksi jättää kotimaansa, vaara hyväksikäytön ja ihmiskaupan kohteeksi joutumisesta kasvaa. Kotoutumis- ja työmarkkinakysymykset ovat tärkeitä keinoja vähentää haavoittuvuutta ja sitouttaa maahanmuuttajat vastaanottajamaahan. **Yhteistyötä Pohjoismaiden kesken ja Itämeren ympärysvaltioiden kanssa tiivistetään ihmiskaupan torjumiseksi.**

Turvallisuudella on monta ulottuvuutta. Pohjoismaisen elintarvikealan kestävä kehitys, jossa keskitytään tehokkaan ja vastuulliseen tuotantoon ja kulutukseen, on hyvän huoltovarmuuden perusta. Uusi pohjoismainen ruoka-hankkeen avulla tuodaan esiin ruokakulttuurin mahdollisuuksia Pohjoismaissa. **Uutta pohjoismaista keittiötä koskevan julistuksen avulla edistetään ympäristön, eläinten pitoon liittyvien eettisten kysymysten, elintarvikkeiden ravitsemuksellisuuden ja gastronomian huomioon ottamista.**

Pohjoismainen yhteistyö yhteisten kestävien kasvigeneettisten resurssien säilyttämiseksi ja käyttämiseksi NordGenin avulla on saanut kansainvälistä tunnustusta. **Tätä yhteistyötä on kehitettävä jatkuvasti, erityisesti digitalisaation alueella.**

Pohjoismaissa käytetään vähemmän antibiootteja kuin monissa muissa maissa, ja siksi niihin liittyvä resistenssitilanne on parempi. Yhteistyötä tehdään ihmis- ja eläinlääketieteen sekä elintarvike- ja ympäristöalan kesken, jotta hyvä tilanne voidaan säilyttää. **Ruotsi aikoo järjestää vuonna 2018 antibioottiresistenssiä käsitteleviä strategia- ja asiantuntijaryhmien kokouksia.**

Pohjoismaiden ministerineuvosto
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 København K
www.norden.org

RUOTSIN PUHEENJOHTAJAKAUSI 2018

Osallistava, kestävä, innovatiivinen, turvallinen ja avoin Pohjola

on lähtökohtana, kun Ruotsi vuonna 2018 ottaa vastaan puheenjohtajamaan tehtävät Pohjoismaiden ministerineuvostossa. Digitalisaatio kulkee Ruotsin puheenjohtajakauden läpi punaisena lankana.

Pohjoismailla on vahva demokratian ja kansanliikkeiden perinne, jota luonnehtivat yhdenvertaisuus, tasa-arvo, kestävyys ja yhteistyö. Jatkuva tiedon- ja kulttuurinvaihto on perusta Pohjoismaiden pääministereiden visiolle, jonka mukaan Pohjolan tulee olla maailman integroitunein alue.

Pohjoismaat osallistuvat aktiivisesti kansainväliseen toimintaan ja vaalivat Euroopan yhtenäisyyttä ja aktiivista YK:ta. Pohjoismaiden pääministereiden *Nordic Solutions to Global Challenges* -aloitteen tavoitteena on levittää Pohjoismaiden hyviä kokemuksia muille maille.

ANP 2017:756
ISBN 978-92-893-5135-5 (PRINT)
ISBN 978-92-893-5136-2 (PDF)
ISBN 978-92-893-5137-9 (EPUB)